

Leo Oldenburger

KLEINE JONGEN

Het leven van André Hazes

Alfabet Uitgevers

2024

ZONDER JOU

De tijd vliegt en, laten we wel zijn, eigenlijk hoeft niemand je dat te vertellen. Het leven haast zich aan je voorbij en voor je er erg in hebt, is het plotseling al twintig jaar geleden dat Nederland werd opgeschrikt door het akelige nieuws dat André Hazes op drieënvijftigjarige leeftijd is overleden. We schrijven, met inktzwarte cijfers en letters, 23 september 2004. Het is een zwaarbewolkte dag met een middagtemperatuur van slechts vijftien graden, het najaar doet zijn intrede. Terreurverdachte Samir A. staat terecht in Rotterdam en de angst voor aanslagen is, ook in Nederland, groot. Wielrenner en dopingzondaar Richard Virenque kondigt die dag zijn afscheid aan, maar dat nieuws verbleekt bij het bericht dat volkszanger André Hazes is overleden. Nieuwslezeres Sacha de Boer opent het achtuurjournaal met: 'Dames en heren, goedemiddag. Hij zong over leed, eenzaamheid, verlies. Eigentijdse liedjes in de

aloude traditie van de smartlap, recht uit het hart. Maar dat hart liet hem vanochtend in de steek. André Hazes. Hij overleed om halftien vanochtend aan een hartstilstand in een ziekenhuis in Woerden. Volkszanger werd hij vaak genoemd, een monument van het Nederlandse levenslied, maar volgens vrienden was hij vooral een rock-'n-roller. Veel drinken, hard werken, veel optreden, stadions vol. En een persoonlijk leven vol drama. En dat leverde hem stof voor zijn liedjes op. Maar gezond is zo'n bestaan niet. (...) Of je van zijn muziek hield of niet, Hazes was wereldberoemd in Nederland. Zijn muziek was recht uit het hart en uit zijn eigen leven gegrepen. En daarmee beroerde de volkszanger miljoenen Nederlanders.' Hierop volgend een filmpje van verslaggeefster Eva Wiessing vanuit het Amsterdamse café Rooie Nelis: 'Treuren om André Hazes. Dat gaat het beste met een glas bier in de hand in een Amsterdamse kroeg, de muziek op z'n hardst.' Een roodharige kroeggangster zegt: 'Ik heb hem gekend, hij kwam hier heel vaak in het café en we hebben feesten meegemaakt, dus dat doet je toch wel wat.' Een man in spijkerjasje vult aan: 'Ik kende André Hazes toen hij achttien jaar was, toen stond hij achter de bar in De Krommerdt. Dus toen zong hij voor het eerst zijn liedje "Eenzame Kerst", dus ja, ik vond het altijd wel een grote persoonlijkheid.'

Gelukkig is het Journaal-item nog niet voorbij en meldt verslaggeefster Wiessing: 'Bij het café in zijn geboortestraat, de Gerard Doustraat, lag vanmiddag al een stapel bloemen.' Een hoogblonde dame zegt dan, met de Hazes-klassieker

“n Vriend’ schallend uit de jukebox: ‘De laatste keer dat hij hier is geweest, toen was hij hier met zijn zoontje en met een bodyguard. Nou ja, iedereen stond te shaken natuurlijk want André was binnen. Ja toch? Hij was een begrip voor de buurt.’ Daarna vervolgt de NOS-verslaggeefster haar weg naar de woonplaats van Hazes. ‘Rustiger is het in Vinkeveen. Ook hier leggen zijn fans bloemen neer.’ Maar niet alleen bloemen, ook blikjes Heineken. Een fan stamelt: ‘André kunnen we eigenlijk niet missen in ons landje. Het was een superzanger.’ Een andere fan met een ringbaard en een weelderige donkere bos krullen vult zonder enige vorm van realiteitszin aan: ‘Een heel groot verlies voor de Nederlandse samenleving en misschien wel voor de hele wereldbevolking, want het was een echt mens, een gevoelsmens dat heel veel mensen met zijn liedjes getroost heeft en plezier heeft verschaft.’ Een man met minder haar op zijn hoofd geeft toe: ‘Ik heb hem weleens ontmoet, ja. Concerten allemaal bezocht. Het is voor mij heel zwaar dit.’ Ook zanger René Froger mag zijn zegje doen: ‘Ik was zeven, acht jaar oud en wat dat betreft keek ik ontzettend tegen hem op want toen hij zeventien, achttien jaar oud was had hij al een verschrikkelijk goeie stem. En over die tijd hadden we het gewoon. Weet je nog van zus en weet je nog van zo? Hilarische dingen zijn er toen voorgevallen en later konden we er verschrikkelijk om lachen, dat we echt op de grond lagen van het lachen, weet je.’

Ja, de mensen die die dag een microfoon onder hun snufferd kregen wisten het mooi te vertellen. Iedereen kende

Hazes en iedereen was kapot van verdriet, op 23 september 2004. Nederland was in rouw. En die rouw werd een nationaal herdenkmoment in wat nu de Johan Cruijff Arena heet, op 26 september. Een groots opgezet spektakel dat werd voorbereid en vormgegeven door John Mulder van concertorganisator MOJO en zijn persvoorlichter Jan Willem Luyken. Naast de kamer waar Hazes zijn laatste uren slijt richten de twee een werkplek in en wordt een persbericht geschreven over de dood van de man die op dat moment nog leeft. Na het overlijden van de volkszanger worden de eerste plannen gemaakt voor een grootschalige herdenking en wordt het lichaam van Hazes overgebracht naar begrafenisondernemer Tap in Bilthoven. Een simpele speling van het lot of is het een macabere grap?

Op maandag 25 september wordt in de Arena de uitvaart geoefend. Met een lege kist op de middenstip van het voetbalstadion. 's Anderdaags is de kist wel gevuld. Net als het stadion. Diverse artiesten treden op, terwijl sommige vrienden en familieleden niet welkom zijn. Het geheel wordt een media-evenement dat zijn gelijke niet kent met vijftigduizend mensen in de Arena en zes miljoen kijkers op tv, waarvan een miljoen in Vlaanderen. En dat legt de optredende artiesten geen windeieren. Guus Meeuwis zingt die avond 'Geef mij je angst' en scoort daar vervolgens een nummer 1-hit mee. De Hazes-klassieker wordt voor hem zijn allergrootste hit, groter zelfs dan 'Het is een nacht' en 'Per spoor (kedeng kedeng)'. En terwijl de kist met Hazes in het stadion rondgaat, zingt Xander de Buisonjé 'Zij gelooft

in mij'. Jaren later verklaart hij aan *De Telegraaf*: 'Dat waren beladen minuten. Ik stond met kippenvel. Het zingen van dat nummer markeerde ook mijn eigen definitieve comeback op de Nederlandse podia.' De een zijn dood...

Op 29 september, zes dagen na zijn overlijden, wordt het door Hazes gezongen nummer 'Zij gelooft in mij' opnieuw uitgebracht en rouwend Nederland verwerkt massaal zijn verdriet met het aanschaffen van de single die meteen, op 9 oktober, BLØF met 'Wat zou je doen' van de eerste plaats verdrijft in de top 40. Het is voor het eerst dat een Hazes-liedje de hoogste positie bekleedt van de belangrijkste nationale hitlijst en daarmee evenaart hij de topprestatie van voorbeeld en grootheid Johnny Kraaykamp, die in 1967 met Rijk de Gooyer bovenaan de hitparade stond met 'De bostella'. Met eindelijk een nummer 1-hit op zijn naam verwerft André Hazes – zij het postuum – een vaderlandse supersterstatus en mag hij voor eeuwig in één adem genoemd worden met Willy Alberti en Johnny Jordaan. En dat is exact het gezelschap waar collega-zanger en Hazes-bewonderaar Dries Roelvink hem onder schaarft. Roelvink roemt de zangkwaliteiten van Hazes en heeft aan den lijve ondervonden hoe goéd hij was: 'Zijn stembereik was enorm en dat merk je eigenlijk pas als je een liedje van hem wil gaan meezingen. Ik heb daarom ook maar één liedje van hem opgenomen, dat was "Jij bent het leven voor mij"'. Het origineel is van Willy Alberti en dat heeft Hazes daarna opgenomen en op plaat gezet. Mijn cover was twaalf jaar geleden, daarna heb ik me er niet meer aan gewaagd. Wat

ik wél nog af en toe doe is een Hazes-medley zingen, vooral als ik zie dat er tijdens een optreden een wat ouder publiek aanwezig is. Dat is altijd raak! Ik hoef maar een paar regels te zingen en als ik dan mijn microfoon richting het publiek hou, zingen ze alles mee. In die medley zitten “Ik meen het”, “Wat is dan liefde”, “Amor amor”, en “Uit m’n bol”. Succes verzekerd. Ik vind trouwens “Blijf bij mij” zijn mooiste nummer. Hoe hij dat zingt, dat ráákt mij. Hij bouwt het rustig op en uiteindelijk gaat die machtige keel van hem open met die galmende uithaal. Prachtig.’

Dat zijn teksten recht het hart van de toehoorders binnen vliegen, is iets wat Hazes onweerstaanbaar en onverslaanbaar maakt. Dat hij voor zijn liedjes die uit het alledaagse leven gegrepen zijn af en toe een hulpmiddeltje nodig heeft, is geen geheim: ‘Het *Prisma Rijnwoordenboek* was zijn bijbel, zijn handboek. En daar zocht hij alles in op, vaak nog in de studio als we aan het opnemen waren. Dan kwam er een zin voorbij die echt niet kon en dan zeiden wij dat het anders moest. Pakte André weer zijn woordenboek en zocht er een ander rijmwoordje bij,’ aldus Michael Peterson, die maar liefst vijftien jaar de A&R-manager van Hazes was en lief en leed met hem deelde.

Hazes was een intense man, een man van uitersten die joviaal kon zijn en je het gevoel gaf dat jij, net als de rest van de wereld, zijn grote vriend was. Maar hij kon ook eenzaam in een hoekje wegkruipen in de overtuiging dat de hele wereld tegen hem was. Hij was iemand die boottochtjes kon organiseren voor minderbedeelde en gehandicapte kinde-

ren, maar ook de man die – met een kachelpook, terwijl zijn vrouw en kinderen getuige waren – in blinde razernij al zijn gouden platen van de muur af sloeg. Nooit bewandelde hij die gulden middenweg die hem de rust zou geven. Er was altijd strijd.

IEDEREEN HOUDT VAN HAZES

André Hazes, kind van de Amsterdamse Pijp, bracht als klein kwajongetje veel tijd door op de Albert Cuypmarkt, waar al sinds 1905 diverse kramen staan opgesteld. Toen hij er rondliep kon je hier stoffen, sigaretten en mattenklopers kopen, maar ook de markt is met zijn tijd meegegaan: naast oer-Hollandse snacks en stroopwafels kun je er nu ook terecht voor Vietnamese loempia's en gefrituurde inktvisballen. Hier, in deze buurt die hij zo goed kende, wordt op 23 september 2005, exact een jaar na zijn overlijden, zijn standbeeld onthuld. De financiering van dit monument komt via crowdfunding tot stand, meer dan 40.000 euro wordt opgehaald om de volkszanger te vereeuwigen. Met het bijeengebrachte budget in de achterzak wordt met verschillende kunstenaars gesproken om het beeld vorm te geven. Maar zoals veel zaken tijdens het leven van Hazes én – nog meer – na zijn overlijden gaat ook dit met de no-

dige controversie gepaard. Een van de kunstenaars die in de race zit, is Hans Jouta. Hij levert een schets aan van een standbeeld dat volgens hem recht doet aan de volkszanger: gezeten op een barkruk, met daarnaast nog een lege kruk. Een speelse verwijzing naar het nummer 'n Beetje verliefd', maar ook een verwijzing naar de eenzaamheid die de zanger soms voelde. Jouta heeft bovendien een staat van dienst om u tegen te zeggen. Alleen al rond de Johan Cruijff Arena staan schitterende en sprekende beelden die door hem zijn vervaardigd. Kijk naar het beeld van Bobby Haarms vlak bij de hoofdingang van het voetbalstadion en je zít Bobby Haarms. En ook het beeld van Johan Cruijff bij het naar hem genoemde stadion is sprekend. André's vrouw Rachel denkt er echter anders over en laat zich in diverse interviews duidelijk uit over de gevolgde procedure en besluitvorming: 'We hebben eerst contact gehad met een aantal Nederlandse kunstenaars, maar daar zat niet veel tussen. Zag je een stuk verbogen staal en dat moest dan een naakte vrouw voorstellen. Het moet wel herkenbaar zijn.'

Die herkenbaarheid vindt ze blijkbaar bij drie Chinese beeldmakers die de zanger afbeelden in een pose die Jouta bekend voorkomt: 'Het beeld is iets anders geworden, heel glad van structuur, en André zit nu op een ander type barkruk. Maar ze hadden gewoon mijn ontwerp gepakt.' Melvin Producties, de productiemaatschappij die Hazes in 1982 zelf oprichtte om zijn artistieke en commerciële belangen te behartigen, ontkent de bewering van Jouta en zegt: 'Het uiteindelijke ontwerp van het standbeeld is gebaseerd op

oude televisiebeelden, waarbij André met Willy Alberti het duet “Jij bent het leven voor mij” zingt.’ Uiteindelijk trekt Jouta zich terug uit de hele discussie en vertrouwt *Elsevier* toe: ‘Ik had geen zin om er veel energie in te steken. Bovendien werd het beeld niet goed ontvangen. Ik vond het zelf ook niet zo mooi, het is een beetje kitscherig. In deze uitvoering is het een soort karaoke-achtige Chinees die op een barkruk zit te zingen. Daar wilde ik liever niet mee geassocieerd worden.’

Ondertussen lopen de online reacties op het beeld behoorlijk uiteen. Van ‘Bij een wandeling over de Albert Cuypmarkt kwamen we bij toeval dit wat geflatteerde beeld van André Hazes tegen. Wel in zijn karakteristieke houding. Mooi eerbetoon aan de Amsterdamse volkszanger wiens muziek nog steeds populair is’ tot ‘Misschien leuk voor de Hazes-fans, maar het beeld is pure kitsch uit China. Geen beeldende kunst. Advies aan de fans: bedek het beeld met veel bloemen, dan zie je niet hoe lelijk het is.’ Dat advies wordt, zonder dat mag worden aangenomen dat de fans van Hazes naar de aanbeveling van JRS68 hebben geluisterd, ter harte genomen. Zo zet een man, ietwat wankel op de benen, een blikje Heineken neer bij het standbeeld. ‘Hij draait zich om in zijn graf, meneer. Hij zou dat hele gedoe met Rachel en de kinderen verschrikkelijk vinden. Dat ze mekaar niet meer zien behalve in de rechtbank. Het zou hem aan het hart gaan. Daar ben ik honderd procent van overtuigd meneer.’ Daar zou de man, die zelf ook een voorkeur voor gerstenat aan de dag legt, best weleens gelijk in kunnen hebben.

Aan de andere kant herhaalt de geschiedenis zich, want ook Hazes zelf had een moeizame relatie met zijn familie. In de documentaire *Zij gelooft in mij* van filmmaker John Appel zegt hij, met betraande ogen en een zenuwachtige en duidelijk geëmotioneerde blik, dat hij geen contact meer heeft met dochter Nathalie en zoon Melvin. En voegt er – als uiterst matig excuus – aan toe dat zoiets natuurlijk ook niet leuk zou zijn voor de nieuwe vaderfiguur in hun leven. Een reactie van een man die duidelijk met zijn emoties in de knoop zit en voor zichzelf een smoes heeft verzonnen waar hij zich aan vast kan houden.

‘Kleine jongen’ – niet voor niets ook de titel van dit boek – wellicht het meest geliefde en sowieso het meest gestreamde nummer van de volkszanger op Spotify spreekt enorm tot de verbeelding: een vader die naar zijn zoon kijkt en mijmert over de toekomst. Over de uitdagingen, de gevaren en dat het leven slechts zo kort duurt. Veel mensen denken dat dit liedje over zijn jongste zoon André gaat, terwijl anderen ervan overtuigd zijn dat het over zijn oudste zoon Melvin gaat. Niets is echter minder waar. Het nummer gaat over Danny.

Ja, André Hazes was altijd omringd door controverses, zowel tijdens zijn leven als na zijn dood. Hij had de gave zijn eigen geluk ook eigenhandig te saboteren. Een twijfelkont die zichzelf geen alcoholist noemde maar een horecabeest. En ontbeet met bier. Een man die zijn hart dikwijls openstelde voor gladder praatjesmakers die slechts uit waren op hun eigen geldelijk gewin maar zijn hart sloot voor zijn al-

lernaasten. Hans van Tilburg, jarenlang een van zijn beste vrienden, beschrijft de essentie van de volkszanger als volgt: ‘Hazes was iemand die zijn hele leven op zoek is geweest naar erkenning. Erkenning als mens en als zanger. Hij zocht naar de liefde en het grote geluk. En toen hij dat allemaal had – en dat had hij echt – heeft hij alles in de Vinkeveense Plassen gedumpt.’

Een geweldige zanger met een krachtige stem, maar zo onzeker als de pest waardoor hij wanhopig zocht naar houvast. Zachtaardig en hardhandig, nooit van onbesproken gedrag, maar door velen in het hart gesloten.

Zelfs mijn buitenlandse buurvrouw van drie huizen verderop kent Hazes. Met een hartverwarmende poging in het Nederlands een gesprek met me aan te knopen als ik in de voortuin zit, vraagt ze: ‘Lees jij een boek over Hazes?’

Ik leg *André Hazes & Ik* van Jos van Zoelen aan de kant en zeg: ‘Dat klopt. Ken jij Hazes?’

‘Ja,’ zegt ze met een gulle glimlach. ‘Ik ken een paar liedjes van hem.’

Ik probeer haar dan te verleiden een liedje van hem te zingen, maar zo gek krijg ik haar helaas niet. Ze wenst me een goede avond en trekt vervolgens de voordeur achter zich dicht. Mijn buurvrouw. Een moderne Turkse vrouw van een jaar of veertig en pas sinds enkele jaren in Nederland woonachtig kent Hazes. Alsof hij onderdeel van de inburgeringscursus is. Dat zou trouwens, als dat nog niet het geval is, niet eens zo’n slecht idee zijn.

Na zijn dood wordt de volkszanger een breed gedragen

volksheld en verkoopt hij meer platen dan toen hij nog leefde. Hazes is ontegenzeggelijk onderdeel geworden van de Nederlandse cultuur en het collectieve geheugen. Of ze nu herinneren aan blijde of droevige gebeurtenissen, liedjes van de ras-Amsterdammer leveren met regelmaat de passende muzikale omlijsting. Omdat ze evergreens zijn geworden. Zo heeft Hazes met maar liefst vijftien liedjes in de top 2000 gestaan, waarbij ‘Zij gelooft in mij’, in 2004 – het jaar dat André overleed – op 30 zijn hoogste notering in de eindejaarslijst van NPO Radio 2 had. Ook ‘De vlieger’ (op 51) en ‘Bloed, zweet en tranen’ (op 56) waren goed voor een top 100-notering, waar ‘Kleine jongen’ (op 113) en ‘Geef mij je angst’ (op 125) net buiten vielen.

Hij groeit uit tot mythische proporties met een musical, een film en grootschalige evenementen als Holland Zingt Hazes. Iedereen houdt van Hazes, lijkt wel. Maar, vraag je je tegelijkertijd af, hield Hazes eigenlijk ook een beetje van zichzelf? Heeft hij kunnen genieten van het succes dat hem ten deel viel, of hebben de demonen in zijn hoofd de innerlijke strijd gewonnen?